

5-7 анздзуд сабийти цэттэдзийнадае скъолай ахур кæнунмæ исбæрæг кæнуни тест

Нисан: 5-7 анздзуд сабийти зунди ирæзт æма психологон цэттэдзийнадае исбæрæг кæнуни диагностикае.

Тест конд у æй 9 ихæслæвæрдæй. Алкæмæн дæр си ес æхе бæрæггæнæн æвæруни системæ. Еугурей фæстеугутæ дæр хаст цæунцае регистраци кæнуни бланкмæ. Тест кæнгæ æй алли сабийæн дæр хецæнæй. Ка 'й кæндзæнæй, е гъæуама æхе рагацау бацæттæ кæна.

Тест кæнуни æгъдау.

Райдайуни ихæслæвæрд. (Бæрæггæнæн ин æвæрд нæ цæуй, уомæн æма арæзт æй сабийи хæццае еу æвзаг иссеруни туххæй, уæдта ин фиццаг тест искæнунæн фенцондæр кæнуни туххæй).

Ихæслæвæрд конд æй 3 сюжетон хузæй «Мæсуг амайуни истори». (1-3 хузтæ). Хузтæ гъæуй æрæвæрун сувæллæнтти рази.

Ахургæнæг æхуæдæг дзоруй истори, йæ алли фразæ дзоргæй дæр гъæугæ хузæмæ амонгæй.

1-аг хузæ

2-аг хузæ

3-аг хузæ

Инструкци: «Æркæсæн хузтæмæ. Етæ нин радзордзæнæнцае еу истори. Минкый кизгæ кубиктæй кæнуй мæсуг, цийнае кæнуй, рæсугъд ин ке уайуй, уобæл (1-аг хузæ). Уæдмæ еу фудаг биццеу æрбауадæй ма ин барæй æ къахæй мæсуг фехалдта (2-аг хузæ). Кизги зæрдæ исхъурмæ 'й ма никкудтæй (3-аг хузæ)».

Уой фæсте хузтæ раеуварс кæнун æма алли сабийæн дæр радзорун кæнун хабар. Ахургæнæг сувæллони радзурд æнæ хинцгæй, нæуæгæй сюжет æхуæдæг дзоруй: «Хъæбæр хуарз. Фудаг биццеу кизги мæсуг фехалдта æма кизгæ уобæл кæуй».

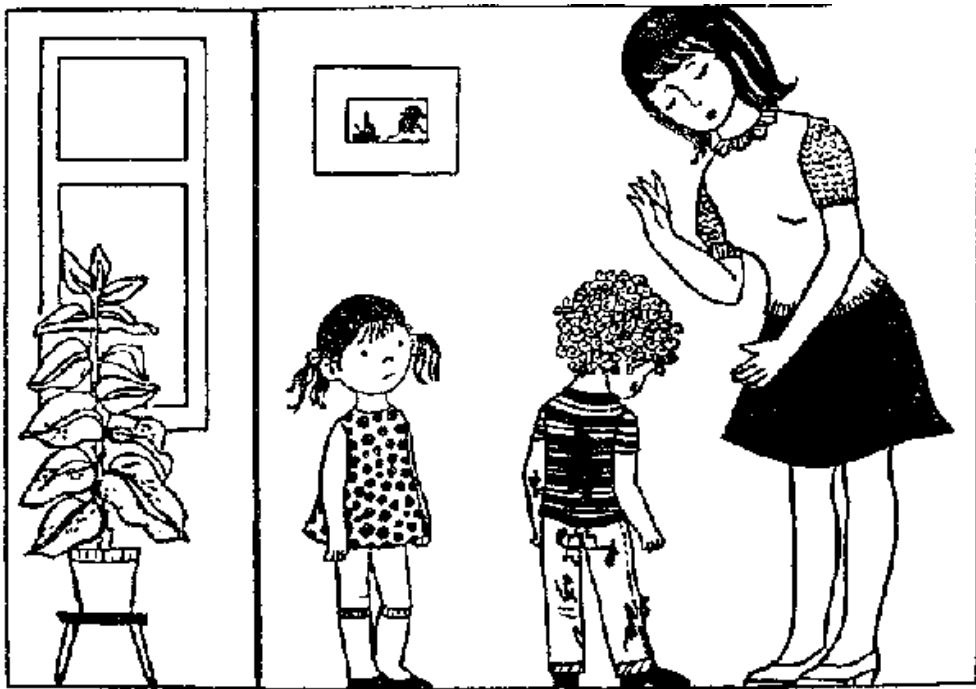
Фиццаг ихæслæвард: «Истори хузти хузи» (4-6 хузтæ)

4-аг хузæ

5-аг хузæ

6-аг хузæ

Ихæслæвæрд конд æй 3 хуземæй. Кæрæдзей фæд-фæд сувæллони рази æвæрд æнцаæ. Сабий ци уинуй, уой дзоруй. Ахургæнæг ин æппундæр не 'нхус кæнуй. Сувæллон радзурд ку æргъуди кæна, уæд хузтæ раеуварс кæнун æма ма еу хатт радзорун æргъудигонд истори.

Ихæслæвæрдаен бæрæггæнæнтæ:

7 балли – æвæрд цæуй, сувæллон хузти сюжет хъæбæр хуарз ку радзора, æ сæйраг гъуди ин ку балæдæра, уæд.

5 балли – сувæллон хуарз балæдæрдтæй, радзурдта хузти бастдзийнадæ, фал сæйраг æма уæлæмхасæн гъуди уоци еухузон балæдæрдтæй (кæрæдземæй сæ нæ рартаста).

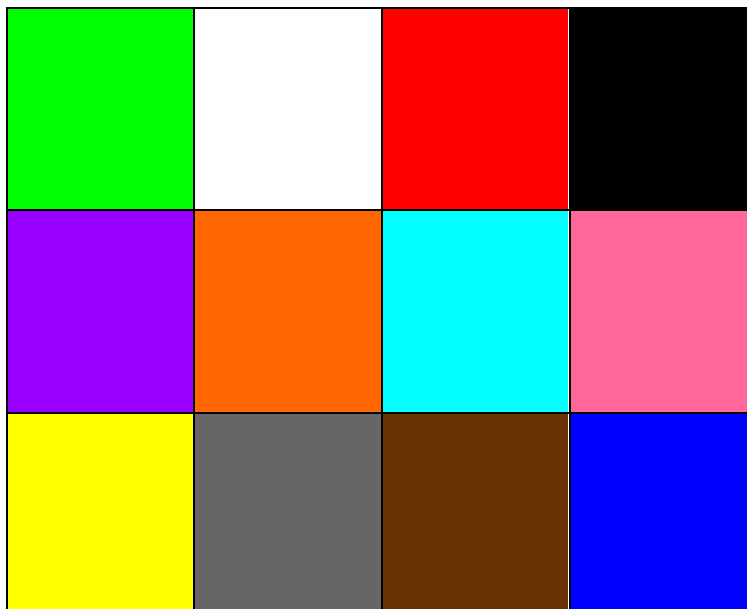
3 балли – сувæллон раст æма хебари радзурдта 2 хузи 'хсæн бастдзийнадæ. Сæйраг гъуди нæ балæдæрдтæй.

2 балли – сувæллони бон нæ бацæй хузти 'хсæн бастдзийнадæ иссерун, хецæнæй сæ радзурдта.

0 балли – сувæллонæн æ бон нæ бацæй радзурд исаразун.

Дуккаг ихэслэвæрд: «Хузтæ зонун»

Сабийи рази фæйнаг 10 хузи кълеткитæ ибæл хузæгонд (сурх, бор, борбун сурх, кæрдæгхуз, æрвхуз, сау, мора, уорс). Ахургæнæг амонуй хузтæмæ, сувæллон сæ гъæуама базона.

7-аг хузæ

Ихэслэвæрдæн бæрæггæнæн: Алли раст дзуаппæн дæр 1 балл.

Æртиккаг ихэслэвæрд: «Цуппаррæнгъонтæ ахур кæнун»

Инструкци конд æй 3 этапæй): Бацауæн хай: «Нуртæккæ мах исахур кæндзинан еу дзæбæх æмдзæвгæ. Ду байархайæ æма 'й багъуди кæнæ. Хæдзари ба æй дæ мадæн кенæ нанайæн радзордзæнæ. Байгъосæ имæ:

Берæ фæррæвдудтай,

О гиций, мæн.

Арæх-еу аргъæуттæ

Кодтай мæнæн.

1 этап: «Нуртæккæ дин æз бакæсдзæнæн æ фиццаг хай, ду ба 'й мæ фæсте рафæлхат кæнæ:

«Берæ фæррæвдудтай,

О гиций, мæн».

2 этап: Сувæллон фæлхат кæнгæй рæдуд ку æруадза, уæд ин ахургæнæг дзоруй: «Хуарз радзурдтай, фал бунтон раст нæма». Ахургæнæг нæуæгæй дзоруй, сувæллон кæми фæррæдудæй еци бунат, сабий æй фæлхат кæнуй. 3 хаттæй фулдæр нæййе домæн.

Дуккаг хай дæр уотæ:

«Арæх-еу аргъæуттæ

Кодтай мæнæн».

3 этап: Æмдзæвги 2-аг хай дæр сабий æ дзæбæх ку нæ нигъгъуди кæна, уæддæр ин зæгъун гъæуй: «Хъæбæр хуарз. Нуртæккæ байархайдзинан æмдзæвгæ æнæгъæнæй радзорун. Еу хатт ма 'й кæсун, ду ба 'й радзордзæнæ». Рæдудтитæ ку 'руадза, уæддæр æй 3 хаттемæй фулдæр не 'мбæлуй дзорун.

Багъуди кæнунбæл куст (рæдудтити нимæдзæ, ахургæнæги æнхус цал хатти багъудæй, сабий си цал хатти испайда кодта) бæрæггонд цæунцаæ регистрацион бланкбæл.

Ихæслæвæрдæн бæрæггæнæн æвæрун:

8 балли – дууæ хайи дæр раст багъуди кодта.

5 балли – дзурдтæ сæ бунæттæй раййивта, дзурд фæууадзун кенæ 'й æндæрæй баййевун.

3 балли – æмдзæвгæ хе дзурдтæй радзоруни туххæй.

2 балли – æмдзæвги хецæн хайи гъуди раст, фал æ сæйраг гъуди ихæлд ке 'рцудæй, уой туххæй.

0 балли – гъудимæ хæстæг ка нæй, уæхæн дзурдти къуар зæгъуни туххæй, кенæ ба æппундæр нæ радзурдта.

Цуппæрæймаг ихæслæвæрд: «Предметти нæмттæ зонун æма сæ классификаци кæнун»

Инструкци: Мæнæ 3 цетени: 1-аг – рæзæн, 2-аг – халсартæн, 3-аг – дидингутæн.

РÆЗÆ

8-аг хузæ

ХÆЛСАРТÆ

9-аг хузæ

ДИДИНГУТÆ

10-аг хузæ

Сабийи рази æрæвæрун 9 аллихузон хузи: фæткъу, æпхæ, кæрдту, тюльпан, къабуска, бали æ у.ид. (кенæ ба æндæр хузтæ).

11-16-аг хузæ

17-22-аг хузæ

Уой фæсте сабий гъæуама зæгъа предмети ном. Зæгъæн, сабий зæгъуй «Айæ дидинаг æй», ахургæнæг æй фæрсуй æ номæй. Кæд сувæллон раст дзуæппитæ нæ ратта фæрститæн, уæд æй ихæслæвæрди фæсте ахургæнæг раст кæнуй.

Ихæслæвæрдæн бæрæггæнæн: Алли раст дзуаппæн дæр предметти нæмттæмæ гæсгæ 1 балл. Алли раст дзуаппи раст квалификацийæн дæр – 1 балл

Фæндзæймаг ихæслæвæрд: «Раст нимайун».

Аци куст раст ка искодта, уонæй корунцæ: «Дæ бон цæй уæнгæ 'й, уой уæнгæ банимайæ. Кæд сабий тухса, кенæ нæ лæдæра ихæслæвæрд, уæд ин ахургæнæг æнхус кæнуй: «1, 2, 3...» Уой фæсте ба ин нæуæгæй райдайун кæнæ нимайун.

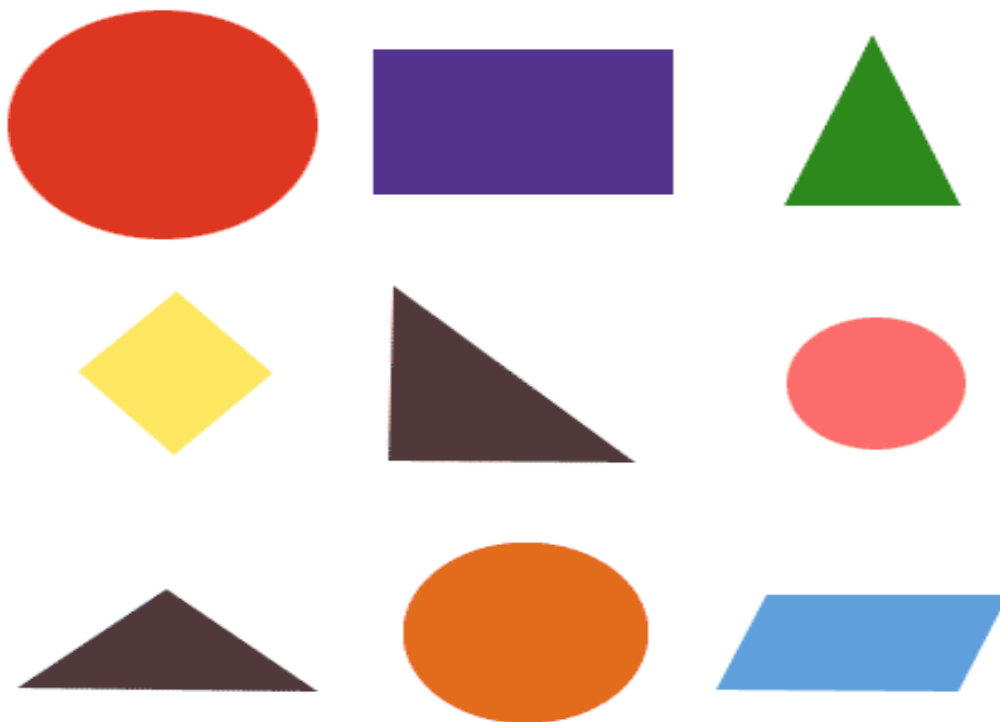
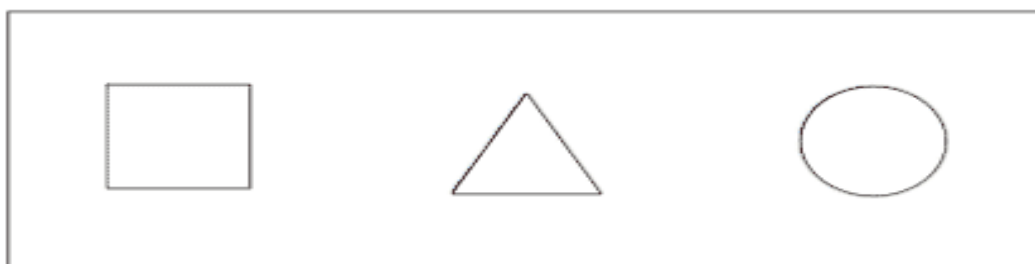
Ку фæууа сувæллон нимад, уæд ахургæнæг дзоруй: «Раст, æма идарддæр ба циуавæр нимæдзæ уодзæнæй?» 22-æй идарддæр нæ гъæуй нимайун.

Ихæслæвæрдæн бæрæггæнæн:

Бэрэггәнән уодзәнәй, сабий ци нимәдзи уәнгә банимадта, е.

Әхсәзәймаг ихәсләвәрд: «Фигуритән бунәттә искәнун».

Ермәг: 3 карточкебәл әртәкьумонтә, тумбуләгтә әма цуппаркьумонтә хузәгонд; фарагт лухгонд геометрион фигури: тумбуләгтә, әртәкьумонтә, цуппаркьумонтә.

23-аг хузә

1 хай: Карточкитәмә амонгәй, сувәллони фәрсунцә: «Ци хузәгонд ес ами?» Рәдуд нә уодзәнәй, сувәллон цуппаркьумони бәсти расткьумон ку зәгьа, уәд. Сабий фигурити нәмттә ку нә зона, уәд ин сә гьәуй зәгьун.

Ихәсләвәрдән бәрәггәнән: Алли раст дзуаппән дәр 1,5 балли.

2 хай: Сабийи фәрсунцә: «Куд дәмә кәсуй, әртәкьумон уотә цәмә хуннуй, кенә тумбуләг, кенә цуппаркьумон?»

Раст дзуаппитæ: Æртæкъумонæн ес 3 къуми, цуппаркъумонæн – цуппар къуми, тумбулæг æй тумбул.

Алли раст дзуаппæн дæр – 1,5 балли.

Æвдæймаг ихæслæвæрд: «Цуппаррæнгъонтæ нæуæгæй искæнун».

Сувæллонæн байхæс кæнун: æртиккаг ихæслæвæрди ци æмдзæвгæ ахур кодтан, уой нæуæгæй радзорун. Ахургæнæг дзоруй: «Мах ахур кодтан æмдзæвгæ. Гъуди ма 'й кæнис? Бавзарай æй нæуæгæй радзорун». Кæд сувæллон рæдуйа, кенæ 'й нæбал гъуди кæна, уæд æй нæуæгæй 3-аг ихæслæвæрди схемæмæ гæсгæ куд ахур кодтонцæ, уотæ фæстæмæ фæлхат кæнунцæ. Бæрæггæнæн æвæрд цæуй 3-æг ихæслæвæрди критеритæмæ гæсгæ.

Æстæймаг ихæслæвæрд: «Агорæн æмхузæнттæ».

Инструкци: «Дæ хуарзæнхæй, дзуапп радтæ цалдæр фарстайæн»:

Бонæй рохс фæууй, æхсæвæ ба ... (талингæ)

Цъеу заруй, куй ба ... (рæйуй)

Машина цæуй, хуæдтæхæг ба ... (тæхуй)

Бæлæу тæхуй, кæсалгæ ба ... (ленк кæнуй)

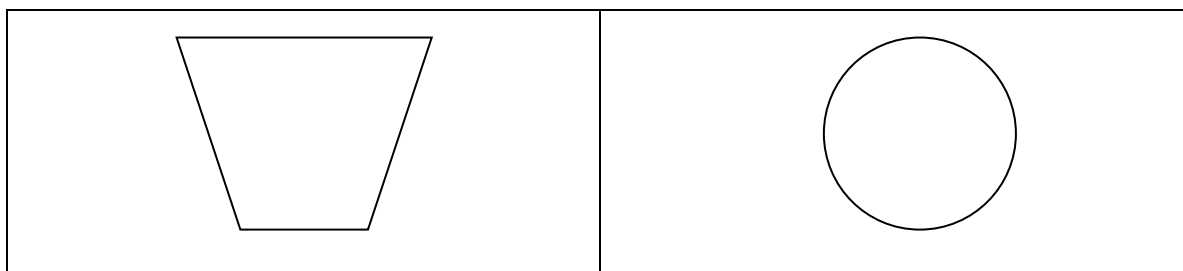
Тикисæн гъун ес, бабузæн ба ... (накъутæ)

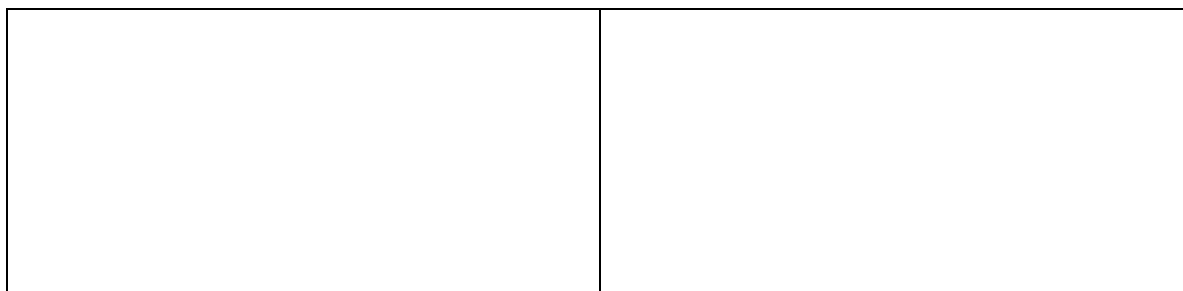
Пъолци хъумацæй конд æй, цулухътæ ба ... (салæй, сæракæй)

Ихæслæвæрдæн бæрæггæнæн: Алли раст дзуаппæн дæр еу балл.

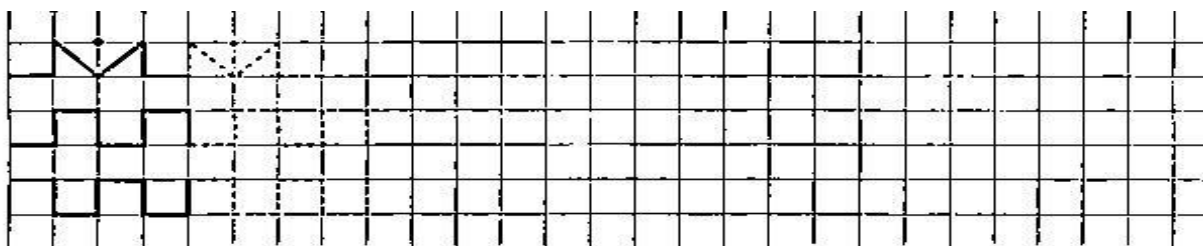
Фарæстæймаг ихæслæвæрд: «Лæвæрд хузæн æ хузæ искæнун».

Лæвæрд цæунцæ фигуритæ (24-25 хузæ).

24-аг хузæ

25-аг хузæ

Инструкци: «Мæнæ ами (æвдесуй сæ) хузæгонд ес дууæ фигури æма дууæ узори. Байархайæ æма фигурити хузтæ мæнæ ами искæнæ (æвдесуй, кæми, уой), узортæ ба идарддæр ами (кæми гъæуй, уой æвдесуй)».

Ихæславардæн бæрæггæнæнтæ: Алли хузæн дæр æвæрд цæуй хецæн бæрæггæнæн. Хузæгти асæ æма бунат фендæрхузи кæнун рæдудбæл нимайгæ нæй.

6 балли – хузæ æма хузæг æмхузон ку уонцæ, æ формаæ æма пропорцитаæ дæр æмбæлгæ хузи ку рауайонцæ.

3 балли – хузæг хузи хузæн æй, фал æ формаæ усхъуммæгонд æрцудаей.

2 балли – хузæги еу хай хузи хузæн æй: сæйраг формитæн нæййес базонæн, фал си кæцидæр хæйттæ ба ес базонæн.

0 балли – хузæ æма хузæгмæ æппундæр æмхузонæй неци ес, зулун-мулунтæ.

ОБРАБОТКА И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ:

Подсчитывается сумма полученных баллов по всем заданиям. Общий суммарный показатель при помощи таблицы нормативов переводится в проценты. Полученный результат является показателем умственного развития ребенка, его интеллектуальной готовности к школе.

ТАБЛИЦА НОРМАТИВНЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ

Таблица 1

Проценты	4	10	20	30	40	50	60	70	80	90	98	100
Суммарный показатель	71	76	79	85	90	92	96,5	99	102	108,5	111	117

Усредненной нормой для испытуемых считается показатель умственного развития примерно 60% и более процентов. Тест позволяет диагностировать актуальный уровень умственного развития ребенка в трех областях: обучаемость, уровень развития мышления и уровень развития речи. Существуют некие компоненты умственного развития, необходимые для обучения в школе, которые в совокупности образуют интеллектуальную готовность ребенка к обучению в школе. Эти компоненты соотносятся с конкретными заданиями теста в таблице 2.

Данная таблица облегчает анализ ответов испытуемого, его наиболее или наименее развитые компоненты умственного развития.

Компоненты умственного развития	Номера заданий
1. Обучаемость (как способность к обучению)	3, 7
2. Уровень образования понятий	1, 4, 8
3. Уровень развития речи	1
4. Общая осведомленность (знания об окружающем мире)	1, 4, 6, 8
5. Владение отношениями множеств	4, 7,
6. Знание форм, их различий	6
7. Способность к дифференциации ощущений, уровень развития восприятия	2, 8, 9
8. Способность к работе с ручкой и карандашом, ориентировка в малом пространстве	9
9. Умение классифицировать предметы	4, 6
10. Память	3, 7

